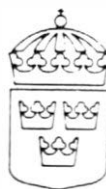

Motion till riksdagen

1989/90:Jo220

av Bengt Rosén m.fl. (fp)

Jordbrukspolitiken

Mot.
1989/90
Jo220–224

Vårt jordbruk står inför stora förändringar under 1990-talet.

I oktober 1989 överlämnade den av regeringen tillsatta livsmedelspolitiska arbetsgruppen (LAG) sin rapport med förslag till framtida jordbrukspolitik till jordbruksministern. Rapporten remissbehandlas nu – tiden går ut den 19 feb 1990 – och skall sedan med yttranden ligga till grund för en proposition som har aviserats riksdagen till slutet av april 1990.

Med anledning härav är årets budgetproposition vad avser jordbruket summarisk. I allt väsentligt hänvisar regeringen till propositionen om vårt framtida jordbruk. Folkpartiet avvaktar med partimotion tills vi tagit del av kommande jordbruksproposition. I denna kommittémotion sammanfattar vi LAG:s förslag till ny jordbrukspolitik – som enligt förslaget skall inledas budgetåret 1991/92 – och redovisar vad det enligt vår uppfattning bör få för konsekvenser för budgetåret 1990/91. Nämnda budgetår hamnar mellan de år som omfattades av 1985 års jordbrukspolitiska beslut – en femårsperiod med innevarande budgetår som sista – och första året för den nya jordbrukspolitiken.

Samtliga riksdagspartier var representerade i LAG och alla är överens om grundförslaget: Vi bör med bibehållet gränsskydd avreglera och marknadsanpassa vårt jordbruk. Däremot föreligger olika uppfattningar såväl om vilka långsiktiga åtgärder som avregleringen bör kombineras med som om vilka kortsiktiga åtgärder som krävs för att omställningen skall kunna ske under socialt acceptabla former.

Behovet av en inhemsk avreglering grundar sig på den erfarenhet vi har av den förda regleringspolitiken som lett till en tilltagande miljöbelastning och en ökande kostnad för överproduktion. Men det ligger också i linje med de jordbruksförhandlingar som förs inom GATT. I enlighet med GATT-avtalet från april 1989 – som bl.a. förutsätter ett preciserat avtal under 1990 om avveckling av stöd och handelshinder – har vi anledning att räkna med en internationell konkurrens på jordbrukets område vid sekelskiftet. Vi anser från folkpartiets sida att det svenska jordbrukets konkurrenskraft stärks genom en inhemsk avreglering.

I stort ställer sig LRF positiv till en inhemsk avreglering, men man vill behålla delar av mjölk- och spannmålsregleringarna. Vidare har LRF framhållit att det är nödvändigt att med ett system av jordbank ta areal ur spann-

målsproduktion för att spannmålspriset inte skall tryckas ned mot världsmarknadspriset vid fri prisbildning inom landet.

Mot. 1989/90
Jo220

Den jordbruksdebatt som följt på LAG:s rapport har innehållit mycket av ödesmättade övertoner. Men lantbrukarna är allvarligt oroade för sin framtida existens. Under förutsättning att det går att komma fram till lösningar som innebär att jordbruket klarar omställningen är vår bedömning att huvuddelen av lantbrukarkåren ställer upp på en inhemsk avreglering.

Vi bör naturligtvis nu avvakta remissvaren på LAG:s rapport. Det bör här-efter vara möjligt att finna såväl kortsiktiga som långsiktiga medel för en godtagbar omställning och att vinna en bred politisk enighet härför. Intresset för folkpartiets förslag om en generell arealersättning har ökat och den kan under en övergångstid kombineras med åtgärder som tar areal ur spannmålsproduktion.

När det gäller politiken för budgetåret 1990/91 så anser vi att man i princip får se detta år som en förlängning av den femårsperiod riksdagen 1985 beslutade om.

Det innebär bl.a. att staten bör ta ett 40 %-igt ansvar för överskottsspannmålen, att miljö- och regleringsavgifter på handelsgödsel och växtskyddsmedel tas ut som tidigare och att övriga regleringsåtgärder består.

Det hinder som kan föreligga mot fortsatt statligt jordbruksstöd är GATT-avtalet från april 1989 enligt vilket de olika länderna förbundit sig att frysa stödnivån under 1989 och att sänka den under 1990.

Det har i vissa sammanhang gjorts gällande att vi från svensk sida övertolkar GATT-avtalet och att vi inte skall ta det alltför bokstavigt. Folkpartiet delar inte denna uppfattning. Eftersom hälften av vår industriproduktion går på export kan vi inte utsätta oss för risken av handelsrepressalier genom att inte uppfylla vår del av ingångna GATT-avtal.

Man har inom GATT enats om att mäta jordbruksstödet i s.k. PSE-tal. För 1989 har vårt tal för andra året i följd gått ned, från 63 för år 1987 via 60 år 1988 till 57 för 1989. Det förefaller därför möjligt att med fullgörande av åtagande enligt GATT ge jordbruket en nödvändig kostnadskompensation. Riksrevisionsverket har nyligen i en rapport påvisat hur svag lönsamheten är i jordbruket. För att kostnadskompensationen inte skall uppfattas som en signal till förhöjd produktion föreslår vi från folkpartiet att den utbetalas i form av arealbidrag och bidrag per djur.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jordbrukspolitik för budgetåret 1990/91.

Stockholm den 23 januari 1990

Bengt Rosén (fp)

Lars Ernestam (fp)

Håkan Holmberg (fp)

Anders Castberger (fp)